



American University of Armenia
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍՏՐԱՆ

Department of Law

Master's Paper

“Child Adoption by Foreign Citizens”

Supervised by Sarkis Knyazyan

Laura Gevorgyan
11 May 2007

Table of Contents

<u>Preface</u>	3
<u>Introduction</u>	3
<u>Section 2</u>	4
<u>Private Interests</u>	4
<u>Section 3</u>	5
<u>Legal Framework</u>	5
<u>Section 4</u>	8
<u>Case Studies</u>	8
<u>Section 5</u>	10
<u>Step-by-step Description of the Transaction</u>	10
<u>Section 6</u>	13
<u>International best practice</u>	13
<u>Section 7</u>	19
<u>Procedure Evaluation</u>	19
<u>Section 8</u>	21
<u>Recommendations for reform</u>	22
<u>Section 9</u>	23
<u>Reform Implementation</u>	23
<u>Conclusion</u>	24
ANNEX A	25

The child, for the full and harmonious development of his or her personality, should grow up in a family environment, in an atmosphere of happiness, love and understanding.¹

PREFACE

One of the most common phenomena taking place in a society is child adoption: irrespective of the welfare of the country there are always people who want to adopt a child, and there are always children lacking parental care. Thus it is very important that the states take special measures to protect all the interested parties in this transaction.

Section 1. Introduction

The aim of this paper is to study child adoption in Armenia. A phenomenon which takes place everywhere, in every country, and which is very important to be regulated as it concerns first children, which are the future of each society, their wellbeing and happiness.

A concern of each state should be finding the best alternative for protecting its citizens' rights. This study will focus on the extent to which the rights of interested parties in this transaction are protected by focusing on the following issues:

- Study of international instruments, which are acceded by the Republic of Armenia and those which are not yet
- the conformity of the national legislation with the acceded international agreements
- the effectiveness of their implementation

¹ The Hague Convention on Protection of Children and Co-operation in Respect of Intercountry Adoption

- study of national legislation regulating the transaction
- institutions and state authorities regulating adoption issues
- means and procedure for following -up the post-adoption period
- case studies and statistics concerning foreign citizens who adopted a child from Armenia
- existing gaps in the national legislation
- recommendations for reforms
- reform implementation

Section 2. Private interests

The interested parties in this transaction are first children/orphans, who have the right to be brought up in a loving and harmonic family- atmosphere, second, natural parents, who give up their children for various reasons, third, couples, willing to adopt a child, create a complete family and to experience the joy of being parents, and, finally, the state, striving to have as less orphans as possible, the fact of which will witness about a strong society.

The role of the state, in this case, is very significant. It should find the best model so that the interests of all parties are protected: the best alternative for an orphan child to have a healthy family environment, family, where he/she can find love and understanding, and keep his identity after adoption, for the natural parents, to make sure there are no other ways for reunification of the family (sometimes natural parents give up their children because of difficult economic situation, because they don't have money to even buy food for their children, in this case the state can afford financial assistance so that the child come backs to his family not be adopted by someone else), for the prospective parents (who usually cannot have a child), to give them a

chance to have a complete family by adopting a child, and finally the state should protect its own interest by protecting its citizens, in this case children from being trafficked, sold or abandoned as a result of the adoption, and especially intercountry adoption..

Section 3. Legal Framework

Every state, in order to protect its society, establishes rules and regulations, which are to be binding and respected by everyone.

This transaction, Child Adoption by Foreign Parents, is mainly regulated by RA Family Code (hereinafter “Family Code”)², by the RA Civil Procedure Code (hereinafter “Civil Procedure Code”)³, and by RA Government Resolution 209-N on the procedure of child adoption (hereinafter “Gov.Res. 209-N”)⁴. In addition to domestic laws, in fall 2006, Armenia ratified “The Hague Convention on Protection of Children and Co-operation in Respect of Intercountry Adoption,” which became a useful instrument for child protection and child adoption by foreign citizens.

Family Code prescribes the rights and obligations of the adopters and criteria to be met by foreign parents to adopt an Armenian child in Armenia. The Family Code states that foreign citizens and stateless persons, as well as RA citizens residing out of Armenia, may adopt a child of Armenian citizenship only if there are no other options to place this child in families of RA citizens permanently residing in the Armenia⁵.

² RA Family Code, adopted in December 9, 2004, amended in July 8, 2005.

³ RA Civil Procedure Code, dated on June 17, 1998, amended in July 07, 2005

⁴ RA Government Resolution 209-N, adopted on February 1, 2007

⁵ See Annex [A], Armenian Text of RA Laws and Regulations, RA Family Code, Art. 112 (4)

1. Who has the right to adopt a child

1. Any adult can adopt a child, except for:

- a) the persons recognized incapable or restrictedly capable by court;
- b) spouses, one of who is recognized incapable or restrictedly capable by court;
- c) persons deprived of parental rights by judicial procedure or with restricted parental rights;
- d) persons discharged from the obligations of a guardian for the reason of not fulfilling properly the obligations put on them by law;
- e) former adopters, if adoption was terminated by their fault;
- f) the persons who cannot implement parental rights because of health reasons.

The list of diseases in case of which a person cannot adopt a child, take him/her for guardianship, take into family for rearing, is approved by the RA Government;

- g) persons, who at the moment of adoption do not have sufficient income to provide minimal living needs of a child;
- h) persons, who do not possess permanent place of residence, as well as an accommodation which corresponds to the established sanitary and technical requirements;
- i) persons who at the moment of adoption have convictions for grave or particularly grave crimes against a human being or public order and morality.

2. Unmarried persons cannot jointly adopt the same child.

3. If several persons simultaneously wish to adopt the same child preference right is given to the relatives and foster-parents of a child with the condition that the requirements stipulated by Provisions 1 (except for points “g” and “h”) and 2 of the given Article and the interests of an adopted child will be taken into account.⁶

⁶ See, Annex [A] Armenian Text of RA Laws and Regulations, RA Family Code, chapter 18, art. 116

2. Children subject to adoption by foreign citizens

Adoption of children of the RA citizenship by foreign citizens and stateless persons, as well as RA citizens residing out of the RA territory is allowed only in cases if it is impossible to give these children for rearing to the families of the RA citizens permanently living in the RA territory or adopt children by their relatives. Information on children subject to adoption is given to foreign citizens and stateless persons, as well as RA citizens residing out of the RA territory after three months of centralized registration of the mentioned children.⁷

3. Age eligibility of the adopter

Age difference between the unmarried adopter and an adopted child should not be less than 18 years.⁸

4. Consent of child's parents

Written consent of parents is necessary for child adoption. The consent of parents or guardians of minor parents is also necessary for adoption of their child, and in case of the absence of parents or guardians, the consent of the department of custody and guardianship. The parents' consent for child adoption should be presented by an application verified by a notary procedure or by the head of organization, where a child deprived of parental care is accommodated, as well as the consent can be expressed directly during adoption case consideration in court⁹.

5. Consent of the child

Consent of a child above 10 is necessary for his/her adoption¹⁰

⁷ *Ibid.* art. 112

⁸ *Ibid.* art. 117

⁹ *Ibid.* art. 118

¹⁰ *Ibid.* art. 112

6. Changing of the name, place and date of birth of the child

Upon the adopter's request the adopted child is given the adopter's family name, as well as the name mentioned by him/her and with the purpose of provision of adoption secret the birth date (not more than by 3 months) and the birthplace of an adopted child can be altered upon the adopter's request. Alternation of birth date of an adopted child is allowed only in case of adoption of a child under 1 year old¹¹.

Section 4. Case Studies

Based on the interview with the senior expert, Eduard Israyelyan, and the head of the "children issues' division" of the department of "Family, Women and Children Issues" of the Ministry of Social Affairs, Lena Hayrapetyan, the following was found out:

The estimated number of orphans in Armenia:

The number of children residing in Armenian orphanages, which are 8 (3 in Yerevan, 1 in Vanadzor, 1 in Gavar, 2 in Gyumr and 1 in Nor Kharberdi), is 935, 350 from which are children with physical and mental problems. The prevailing majority of these children are social orphans, these are children who based on difficult social conditions in their families reside temporary in orphanages, but are not left without parental care, therefore are not subject for adoption, unless the permission for adoption is given from their natural parents.

The numer of children adopted during 2006

In 2006 there were 84 adopted children. Foreign citizens adopted 35 orphans, two of which had physical disorder. Foreign adopters are mostly coming from Europe (mostly France, Italy), Russia, Canada and US.

¹¹ *Ibid.* art. 123,124

Ms. Hayrapetyan noted that the prevailing majority of foreign adopters are Armenians by their origins, which mostly prefer to adopt a child up to the age of three.

Precedents of child adoption by citizens from non-Christian countries

Domestic law does not provide for national or religious restrictions for adoption, though it's hardly to recall such cases when citizens from non-Christian countries adopt a child from Armenia.

How the post-adoption period is regulated? Which body is to follow up the children which were adopted by citizens of other countries rather than Armenia?

In reality the post-adoption period is very hard to control by different reasons, first, lack of funds and staff, and second, the fact that adopters usually change name/surname, citizenship, date of birth of the adopted child, and if they change their country of residence without acknowledging Armenian relevant authorities about it, the control becomes almost impossible. In many countries, special departments or agencies, outside of it by the embassies or counselors, are implementing the control over the child's future life within the country.

In Armenia this aspect is the weakest one, because of above-mentioned reasons. Armenian embassies, counselors and churches (which very frequently give references for the prospective parents) are also passive in this respect.

Cases when the adopters do not fulfill their parental responsibilities, leave the child without care

As mentioned above, in practice it is very difficult to implement, as foreign parents usually change the name, surname, and citizenship of the child, which makes the identification of the child's nationality very difficult and if the child was under the age of 5-6 while being in Armenia,

he will not remember anything about his former place of residence. Ms. Hayrapetyan recalled about a case, when an adopted child of Armenian nationality was taken to Russia by adopters and was left without care, as a result the child was placed in one of Russian orphanages. As this child was at the age of nine while in Armenia, she could tell about her origin, about her living in Armenia. Russian authorities got in touch with the Ministry of Social Affairs and the girl was returned to Armenia. Though Ms. Hayrapetyan noted that such cases are very rare and not that they do not occur, but that it is very difficult to control such cases.

Section 5. Step-by-step Description of the Transaction

According to the Gov.Res. 209-N these are the steps that foreign citizens should follow while willing to adopt a child of Armenian citizenship.

Foreign citizens willing to adopt a child of Armenian citizenship shall apply to the Committee through Armenian embassies or consulates if not in the territory of RA, or directly to the Committee if they are residing in Armenia, with the following documents attached to the application;

- the copy of the passport
- a document given by the place of residence about the living conditions and details about the family
- a reference from the working place stating the position and salary
- at least three references about the applicant's behaviors, personality
- a document stating the tax paying
- a medical document stating that the applicant does not have illnesses envisaged in the Government Resolution 517 N¹²

¹² RA Government Resolution 517 N,

- if married, the copy of this document
- the consent of one spouses, except the spouses do not live with each other more then one year, or one of the spouses are considered lost
- a document stating that the applicant is not sentenced for heavy criminal actions against human being or civil society also shall present the permission or reference from the authorized body in the country of citizenship allowing to be registered as a candidate for adoption, also a report stating the living conditions of the applicant and a statement about the responsibility to control the living conditions of the adopted child¹³.

All documents submitted to the Committee shall be accompanied with the Armenian translation.

The decision of possibility for foreign citizens to adopt a child of Armenian citizenship is given by Committee whose president is the Minister of Justice, the members are the Minister of Healthcare, Minister of Labor and Social Affaires, the Minister of Education and Science, the Deputy Minister of Foreign Affaires (hereafter Foreign Ministry), the Deputy Minister of Defense, the head of police department and the head of the special department in the Government. The registration of foreign citizens willing to adopt a child of Armenian citizenship shall be made in the Ministry of Labor and Social Affaires¹⁴.

After examining the documents, the Committee sends them to the Foreign Ministry for examination and checks their validity¹⁴

Whenever the Committee receives the response from the Foreign Ministry it should makes its own decision, during one-month period, about the possibility for the foreign citizen to adopt a child, which is valid for one year¹⁵.

13 See Annex [A] Armenian Text of RA Laws and Regulations, Gov. Res. 209 N

14 Ibid

15 Ibid

15 *Ibid*

In case there are missing documents in the application, the applicants are given one month to fill them. If the missing documents are not submitted during the mentioned period and if the Committee finds out false information in the documents, also based on the decision from Foreign Ministry, it can reject the application. The applicants are being informed about the negative decision during one-week period and can appeal in the court¹⁶.

If the decision is positive, the Committee sends one copy of it, also the copy of the application and the documents mentioned above to the Ministry of Social Affairs, department of “Family, Women and Children” for registration. During three days period, the department registers the applicants as candidates, which means from that moment the foreign citizens have the legal bases to adopt a child of Armenian citizenship. The candidates are deregistered if:

- based on their application;
- after one year of positive decision;
- if the candidate adopt a child (if adopted the number of children mentioned in the application);
- if the candidate changes its permanent place of residence;
- If there are bases stated in the 116(1), of the Family Code.

The final step is applying to the regional court of child’s residence¹⁷.

¹⁶ *Ibid*

¹⁷ *Ibid*

Section 6. International best practice

Based on the study of legislations of two countries - USA and Germany, correspondently civil law and common law countries, the following differences with the Armenian law on adoption was revealed:

INTERCOUNTRY ADOPTION

Statues of the State of Washington, USA¹⁸

In the Civil Procedure Code, there is no provision regarding the prohibition of denial of adoption on basis of race, color, or national origin. The Washington Statute on Adoption states the following:

1. Delay or denial of adoption on basis of race, color, or national origin prohibited

An adoption shall not be delayed or denied on the basis of the race, color, or national origin of the adoptive parent or the child involved. However, when the department or an agency considers whether a placement option is in a child's best interests, the department or agency may consider the cultural, ethnic, or racial background of the child and the capacity of prospective adoptive parents to meet the needs of a child of this background¹⁹.

. 2. Pre-placement report - Requirements²⁰.

¹⁸ *Washington State Statutes, Chapter 26.33 RCW*

¹⁹ *Ibid, sections 26.33.045*

²⁰ *Ibid, sections 26.33.190*

The Gov. Res. 209N lists all documents that should be attached to the application, and among them there is a point states that prospective parents should attach the Home Study report conducted by licensed agent in their country of citizenship, as well as the copy of home study agency or social worker's license²¹. The relevant provision of the Washington Statute are more detailed and include many different aspects that are advisable to included in the above mentioned report.

(1) Any person may at any time request an agency, the department, an individual approved by the court, or a qualified salaried court employee to prepare a pre-placement report.

(2) The pre-placement report shall be a written document setting forth all relevant information relating to the fitness of the person requesting the report as an adoptive parent. The report shall be based on a study, which shall include an investigation of the home environment, family life, health, facilities, and resources of the person requesting the report. The report shall include a list of the sources of information on which the report is based. The report shall include a recommendation as to the fitness of the person requesting the report to be an adoptive parent. The report shall also verify that the following issues were discussed with the prospective adoptive parents:

(a) The concept of adoption as a lifelong developmental process and commitment; (b) The potential for the child to have feelings of identity confusion and loss regarding separation from the birth parents; (c) Disclosure of the fact of adoption to the child; (d) The child's possible questions about birth parents and relatives; and (e) The relevance of the child's racial, ethnic, and cultural heritage.

²¹ Gov. Res. 209N, chapter 2(12)

(3) All pre-placement reports shall include an investigation of the conviction record, pending charges, or disciplinary board final decisions of prospective adoptive parents. The investigation shall include an examination of state and national criminal identification data provided by the Washington state patrol criminal identification system as described in chapter 43.43 RCW.

(4) An agency, the department, or a court approved individual may charge a reasonable fee based on the time spent in conducting the study and preparing the pre-placement report. The court may set a reasonable fee for conducting the study and preparing the report when a court employee has prepared the report. An agency, the department, a court approved individual, or the court may reduce or waive the fee if the financial condition of the person requesting the report so warrants. An agency's, the department's, or court approved individuals', fee is subject to review by the court upon request of the person requesting the report.

(5) The person requesting the report shall designate to the agency, the department, the court approved individual, or the court in writing the county in which the pre-placement report is to be filed. If the person requesting the report has not filed a petition for adoption, the report shall be indexed in the name of the person requesting the report and a cause number shall be assigned. A fee shall not be charged for filing the report. The applicable filing fee may be charged at the time a petition governed by this chapter is filed. Any subsequent pre-placement reports shall be filed together with the original report.

(6) A copy of the completed pre-placement report shall be delivered to the person requesting the report.

(7) A person may request that a report not be completed. A reasonable fee may be charged for the value of work done.

3. Post-placement report - Requirements - Exception - Fees²².

(1) Except as provided in RCW 26.33.220, at the time the petition for adoption is filed, the court shall order a post-placement report made to determine the nature and adequacy of the placement and to determine if the placement is in the best interest of the child. The report shall be prepared by an agency, the department, an individual approved by the court, or a qualified salaried court employee appointed by the court. A certificate signed under penalty of perjury by the person preparing the report specifying his or her qualifications as required in this chapter shall be attached to or filed with each post-placement report. The report shall be in writing and contain all reasonably available information concerning the physical and mental condition of the child, home environment, family life, health, facilities and resources of the petitioners, and any other facts and circumstances relating to the propriety and advisability of the adoption. The report shall be filed within sixty days of the date of appointment, unless the court extends the time. The pre-placement report shall be made available to the person appointed to make the post-placement report.

(2) A fee may be charged for preparation of the post-placement report in the same manner as for a pre-placement report under RCW 26.33.190.

The following provision states that the court may deny the petition even if the application and all documents are valid on the basis that adoption is not in the best interest of the child.

²² Washington State Statutes, Chapter 26.33 RCW, sections 26.33.200

4. **Petition for adoption - Hearing - Notice - Disposition²³.**

(1) After the reports have been filed, the court shall schedule a hearing on the petition for adoption upon request of the petitioner for adoption.

(4) If the court determines the petition should not be granted because the adoption is not in the best interest of the child, the court shall make appropriate provision for the care and custody of the child.

The following is a study of a European Law on adoption. Here is a brief summary of a German Law on Adoption.

German Law²⁴

ELIGIBILITY REQUIREMENTS FOR ADOPTIVE PARENTS:

The minimum age for an adopting parent is 25 years old. Married couples can only adopt together as husband and wife, with the minimum age for one parent being 25 years old and the minimum age of the second parent being at least 21 years old. Same-sex couples cannot adopt as a couple. However, one of the members of a couple may adopt alone. There is no restriction on the nationality of the adopting parent. Singles, not in a relationship, as well as one member of an unmarried heterosexual couple, can also adopt a child in Germany. Germany also allows non-Germans to adopt a German child.

²³ *Ibid*, sections 26.33.090

²⁴ http://travel.state.gov/family/adoption/country/country_386.html

There is no legal upper age limit of an adopting parent; although German youth welfare offices prefer that the adopting parent(s) be under 40, particularly if they are adopting a baby²⁵.

TIME FRAME: There is no specific time frame for the adoption process. It varies from case to case and primarily depends upon the duration of the qualifying process and/or the difficulty of identifying a child for adoption. However, the processing period may last from one to seven years and possibly longer²⁶.

ADOPTION FEES IN GERMANY: There will be a surcharge of approximately USD 300 for the handling and review of the foreign documents; the court fees for the final adoption decree will be approximately USD100-130. Prospective adoptive parents can expect to pay additional costs such as legal fees (attorneys), notarizations, flights, accommodations, etc, totaling several thousand dollars or more²⁷.

ADOPTION PROCEDURES: For both domestic and intercountry adoption, the prospective adoptive parent(s) must first approach either one of the youth offices listed above, the German Central Authority for intercountry adoption, the Central Authority in the country of the child's habitual abode or an international adoption agency for an initial consultation. After a favorable evaluation, the parents will be subject to a home study by their local youth welfare office. Their translated home study will be sent to the adoption authority office. When a child has been identified, the adopting parent(s) and the child's legal guardian sign an agreement before a German court or notary public. Before the family court decides if the adoption may take place

²⁵ *Ibid*

²⁶ *Ibid*

²⁷ *Ibid*

and issues the final decree, the adopting parent(s) have to prove that the child will be lawfully admitted into their home country²⁸.

DOCUMENTS REQUIRED FOR ADOPTION IN GERMANY: There is no standardized checklist of required documents, as each youth office/or court has discretion to allow an adoption to take place or to issue the adoption decree. However, the following is at least a partial list of the civil documents may be required²⁹:

- the adopting parents' certified birth certificate;
- identification (passport, photo i.d., etc.);
- marriage certificate (if applicable);
- termination of previous marriage(s) (death certificate, divorce decree, etc.);
- proof of parents' income.

All of the above documents may require a German translation.

One of the main differences between developed and a developing country, particularly Armenia, Germany and USA, is that almost in all developed countries there are special adoption agencies/services, which are non-profit, which deal with almost all the issues concerning adoption, also they help the prospective adoptive parents in this process.

Section 7. Procedure Evaluation

After examining Armenian legislation, which regulates child adoption, also taking into consideration that in fall 2006 Armenia ratified the Hague Convention on Protection of Children and Co-operation in Respect of Intercountry Adoption (hereafter the Convention), one can come to a conclusion that almost all the important aspects are covered and regulated, the legislation

²⁹ *Ibid*

itself and the adopted Government Resolutions meet the internationally accepted norms concerning child adoption regulation. The policy of intercountry adoption is good, as it is done for the best interest of child, to find a family for a child, so the child could be brought up in a healthy and loving atmosphere, though for intercountry adoption our national legislation states that it can be done only if there are no other options to place the child in a family which have permanent residence in Armenia.

Before the Convention's ratification, a change in the Family Code and the Gov.Res. 209-N, the adoption procedure lacked clarity and was not in the best interest of the child, the application for child adoption did not require many documents that are important to be presented by the petitioners now. Although now, after the Government Resolution on the procedure of child adoption was adopted, the procedure is a little bit complicated as it requires many steps to pass and many documents to present, but all these steps are adjusted to the legislation of developed countries, which protects child's interest, interests of prospective parents and the State.

It is very important to have a legislation that protects the rights of all the parties involved in the transaction, but for this the legislation should be well implemented. Though many important aspects were covered by the new adopted procedure, there are still many gaps in this transaction that should be filled and improved, among them is the thorough examination of the documents, which are presented by the petitioner. In US, for example, the application of prospective parents besides all the other documents, such as medical, financial, etc., it should also contain a document from a psychologist about prospective parent's attitude towards a new member of their family, towards an adopted child and also the psychologist's opinion about the home atmosphere- whether the child will feel comfortable with the new members of the family. In Armenia psychologist's opinion is not required in the pre-placement reports.

The second and the very important thing that lacks domestic procedure is insufficient or no methods for post-placing period. After the child is successfully adopted by foreign citizens and taken to other country, the future of this child is not followed up by any agency or department of Armenia. This is very important as our legislation allows the parents to change name, place and date of birth of the adopted child, which means that even the nationality of the child can be changed, in this case if the parents leave their child without care, the identity of the child will be difficult to reveal, therefore will be very difficult to protect the child. And all this can happen because there are no ways and bodies who must follow up the adopted children in foreign states and require regular post placement reports by parents.

Though there are still gaps and insufficient implementation of the transaction, many steps have been taken to improve the adoption procedure in Armenia, by protecting child's, prospective parents' and state's interests and rights, and all in all the transaction can be considered as well improved and the remaining shortcomings, which are very important, hopefully will be improved in near future.

Section 8. Recommendations for reform

As mentioned above, RA legislation on adoption is more or less regulated, but still there are many aspects, which must be improved or even established. Among them is the regulation of post placement period of children.

In many countries, mostly those who signed The Hague convention on Intercountry Adoption, the post-placement period is controlled by the special agencies or child adoption commissions, in

other countries child's post placement -period is being controlled by embassies in those countries.

The post placement period is very difficult to control, but it is very important that the country takes the responsibility for its minor citizens not only when they are in its territory but also when they are outside of it.

There are some examples, when the child from Armenia was adopted by foreign citizens, then taken to other country and after a while was left without parental care and only by chance Armenian authorities were notified about this child and brought him back to Armenia. Such cases are not many, but not because they don't happen, but because they are unknown³⁰. As when the child, during adoption process, is very little, he can not remember his origin, because by Armenian legislation the adopted parents are allowed to change name, surname, date and even nationality of the adopted child. So if child's nationality is changed, it becomes very difficult to identify child's origin in case there is a need.

Therefore the control over the child's future should be implemented from the beginning, not when there are problems. Appropriate bodies/departments, with sufficient financial support from the government, should be established to carry out the control and realize their activities.

The control may be done by various methods:

- Demand regular reports from the parents;
- Get in touch regularly with colleagues and/or relevant organizations (e.g. departments of social affairs, adoption commissions, etc.) in those countries and require monthly and quarterly report on child's welfare.

³⁰ See ANNEX B, interview with the head of "children issues' division" of the department of "Family, Women and Children Issues" of the Ministry of Social Affairs, Lena Hayrapetyan.

Section 9. Reform Implementation

In Armenia in order to implement the control over the post placement period, the following may be done:

1. Special bodies/department should take the responsibility for control; it can be either already existing the Adoption Commission, or the special department in the Ministry of Social Affairs or the Ministry of Foreign Affairs.
2. Established departments may also cooperate with and implement different projects with local NGOs on post-placement control, since there are around 4000 registered NGOs in Armenia working in the field of human rights.
3. Cooperation Agreements may be executed by and between Departments and international organizations in Armenia, who deal with child issues, e.g. UNICEF, OSCE

Outside Armenia the control may be established by:

1. Executing bilateral agreements with other countries, according to which each country shall take the responsibility for ensuring the welfare of adopted children coming from these states
2. Armenian Embassies or consulates – special department can be created which may follow up those families and get in touch with them time to time.
3. Armenian Apostolic Churches (in those countries where Armenia does not have embassies or consulates) who very frequently give references for prospective parents³¹.

³¹ See ANNEX C, interview in section 4 with the head of “children issues’ division” of the department of “Family, Women and Children Issues” of the Ministry of Social Affairs, Lena Hayrapetyan.

Conclusion

In Armenia this transaction, child adoption by foreign citizens, underwent many important positive legal changes. One of the most important steps was the ratifications of The Hague Convention on Protection of Children and Co-operation in Respect of Intercountry Adoption, which gives Armenian an opportunity to cooperate within other state parties in regulating intercountry adoption. As far as the new amendments of the national legislation have been recently adopted and the Convention has been ratified in fall 2006, there are still many aspects, which need to be improved, though it is only a matter of time. Most importantly is that Armenia move forward and improves its legislation so as it is in the best interest of its citizens.

This transaction is entitled to protect the interests of country, prospective parents and most importantly the interest of children. As family is an integral part of a society and children are the future of each society and state....

ÇÝã»u Ý»ö Ð³Ù³uì³ÝÇ Ð³Ýñ³á»iáöÃÙ³Ý u³ÑÙ³ÝÝ»ñÇó 1áöñu µÝ³ííáö Ð³Ù³uì³ÝÇ

Ð³Ýñ³á»iáöÃÙ³Ý ù³Ö³ù³óÇÝ»ñÇ áñ¹»·ñÙ³Ý »ÝÃ³í³ »ñ»Ë³Ý»ñÇ Ù³uÇÝ í»Ö»íáöÃÙáöÝÝ»ñ ïñ³Ù³ñíáöÙ »Ý Ýßí³í »ñ»Ë³Ý»ñÇÝ ï»ÝíñáÝ³óí³í Ñ³ßí³éÙ³Ý

í»ñóÝ»Éáöó »ñ»ù ³ÙÇu Ñ»iá:

(112-ñ¹ Ñá¹í³íÁ ÷á÷. 08.07.05 ÐO-144-Û oñ»Ýù)

Ðà,ì²ì 113. °ð°Ê²ÚÆÛ àð,°¶ð°Èàò î²ð¶À

1. àñ¹»·ñáöÙÁ ï³í³ñáöÙ ç 1³í³ñ³ÝÁ` »ñ»Ë³ÙÇÝ áñ¹»·ñ»É ó³Ýí³óáö ³ÝÓÇ

(³ÝÓ³Ýó) 1ÇÙáöÙáí: °ñ»Ë³ÙÇ áñ¹»·ñáöÙÁ Ñ³uì³í»Éáö Ù³uÇÝ ·áñíÇ ùÝÝáöÃÙáöÝÁ

1³í³ñ³ÝÁ ï³í³ñáöÙ ç Ñ³íáöí í³ñáöÙÃÇ` ù³Ö³ù³óÇ³í³Ý 1³í³í³ñáöÃÙ³Ý °ñ»Ýu¹ñáöÃÙ³Ùu u³ÑÙ³Ýí³í í³ñ·áí:

°ñ»Ë³Ý»ñÇ áñ¹»·ñáöÙÁ Ñ³uì³í»Éáö Ù³uÇÝ ·áñí»ñÁ 1³í³ñ³ÝÁ ùÝÝáöÙ ç Ë³Ù³í³ÉáöÃÙ³Ý »ö Ñá·³µ³ñóáöÃÙ³Ý Ù³ñÙÝÇ »ö áñ¹»·ñ»É ó³Ýí³óáö ³ÝÓÇ á³ñí³³Çñ

Ù³uÝ³íóáöÃÙ³Ùu:

2. °ñ»Ë³ÙÇ áñ¹»·ñÙ³Ý Ñ³Ù³ñ ³ÝÑñ³Á»ßí ç Ð³Ù³uì³ÝÇ Ð³Ýñ³á»iáöÃÙ³Ý Ù³ñ½á»í³ñ³ÝÝ»ñÇ (°ñ»ö³ÝÇ ù³Ö³ù³á»í³ñ³ÝÇ) »½ñ³í³óáöÃÙáöÝÁ` áñ¹»·ñÙ³Ý ÑÇÙÝ³íáñí³íáöÃÙ³Ý »ö ³Ù¹ áñ¹»·ñáöÙÁ áñ¹»·ñíáö »ñ»Ë³ÙÇ ß³Ñ»ñÇÝ Ñ³Ù³á³í³uË³Ý»Éáö Ù³uÇÝ` Ýß»Éáí áñ¹»·ñíáö »ñ»Ë³ÙÇ »ö áñ¹»·ñáöÇ (áñ¹»·ñáöÝ»ñÇ) ³ÝÓÝ³í³Ý ß÷áöÙÝ»ñÇ ÷³uìÇ í»ñ³µ»ñÙ³É í»Ö»íáöÃÙáöÝÝ»ñ:

°ñ»Ë³Ý»ñÇÝ áñ¹»·ñÙ³Ý Ñ³ÝÓÝ»Éáö, ÇÝã»u Ý»ö Ð³Ù³uì³ÝÇ Ð³Ýñ³á»iáöÃÙ³Ý í³ñ³íúáöÙ áñ¹»·ñáöÝ»ñÇ ÁÝí³ÝÇùÝ»ñáöÙ »ñ»Ë³Ý»ñÇ ïÙ³ÝùÇ »ö

1³uìÇ³ñ³íáöÃÙ³Ý

á³ÙÙ³ÝÝ»ñÇ í»ñ³ÑuíáöáöÃÙáöÝÝ Çñ³í³Ý³óíáöÙ ç °ñ»Ýùáí u³ÑÙ³Ýí³í í³ñ·áí:

3. áñ¹»·ñí³í »ñ»Ë³ÙÇ »ö áñ¹»·ñáöÇ (áñ¹»·ñáöÝ»ñÇ) Çñ³íáöÝùÝ»ñÝ áö á³ñí³í³ÝáöÃÙáöÝÝ»ñÁ í³·áöÙ »Ý áñ¹»·ñÙ³Ý Ù³uÇÝ 1³í³ñ³ÝÇ í×ÇéÝ °ñÇÝ³í³Ý áöÁÇ

Ù»Ç ÙíÝ»Éáö á³ÑÇó:

,³í³ñ³ÝÁ á³ñí³íáñ ç »ñ»Ë³ÙÇ áñ¹»·ñáöÙÁ Ñ³uì³í»Éáö Ù³uÇÝ 1³í³ñ³ÝÇ í×ÇéÝ

°ñÇÝ³í³Ý áöÁÇ Ù»Ç ÙíÝ»Éáö á³ÑÇó »ñ»ù °ñí³ ÁÝÃ³óàöÙ ³Ù¹ í×Çé ù³Öí³íúÝ áöÖ³ñí»É ù³Ö³ù³óÇ³í³Ý í³óáöÃÙ³Ý ³íí»ñÇ á»í³í³Ý ·ñ³ÝóáöÙ Çñ³í³Ý³óÝáö Ù³ñÙÇÝ`

Áuì í×Çé í³Ù³óÝ»Éáö í³ÙñÇ:

°ñ»Ë³ÙÇ áñ¹»·ñáöÙÁ »ÝÃ³í³ ç á»í³í³Ý ·ñ³ÝóÙ³Ý` "ø³Ö³ù³óÇ³í³Ý í³óáöÃÙ³Ý

³íí»ñÇ Ù³uÇÝ" Ð³Ù³uì³ÝÇ Ð³Ýñ³á»iáöÃÙ³Ý °ñ»Ýùáí u³ÑÙ³Ýí³í í³ñ·áí:

(113-ñ¹ Ñá¹í³íÁ ÷á÷. 08.07.05 ÐO-144-Û oñ»Ýù)

Ðà,ì²ì 116. àð,°¶ð°Èàò Æð²iàöÙø àöÙ°àò ²ÙòÆÛø

1. àñ¹»·ñáöÝ»ñ í³ñáö »Ý ÉÇÝ»É á³÷³Ñ³u ³ÝÓÇÝù, µ³ó³éáöÃÙ³Ùµ` ³) 1³í³ñ³ÝÇ íáöÙÇó ³Ý·áñíáöÝ³í í³Ù u³ÑÙ³Ý³÷³í ·áñíáöÝ³í ×³Ý³áí³í ³ÝÓ³Ýó.

μ) ³ÙáòuÇÝÝ»ñç, áñáÝóçó Ù»ÍÁ ¹³í³ñ³Ýç ÍáÕÙçó ×³Ý³áí»É ;
 ³Ý.áñÍáóÝ³Í
 Í³Ù u³ÑÙ³Ý³÷³í .áñÍáóÝ³Í.
 .) ¹³í³í³Ý Í³ñ.áí ÍÝáÕ³Í³Ý çñ³íáóÝùÝ»ñçó ½ñí¹Í Í³Ù ÍÝáÕ³Í³Ý
 çñ³íáóÝùÝ»ñÁ u³ÑÙ³Ý³÷³í³í ³ÝÓ³Ýó.
 ¹) oñ»Ýùáí çñ»Ýó íñ³ ¹ñí¹Í á³ñí³Í³ÝáóÃÙáóÝÝ»ñÁ áã á³í³×
 Í³í³ñ»Éáó
 Ñ³Ù³ñ ÈÝ³Ù³Í³Éç (Ñá.³μ³ñóáóç) á³ñí³Í³ÝáóÃÙáóÝÝ»ñçó Ñ»é³ó¹Í³ ³ÝÓ³Ýó.
 ») Ý³ÈÍçÝ áñ¹».ñáÕÝ»ñç, »Á» áñ¹».ñáóÙÁ ¹³í³ñ³Ýáí í»ñ³ó¹Í»É ; Ýñ³Ýó
 Ù»Õùáí.
 ½) ³ÙÝ ³ÝÓ³Ýó, áñáÝù ³éáÕç³Í³Ý íç×³Íáí á»Ý Í³ñáÕ çñ³í³Ý³óÝ»É
 ÍÝáÕ³Í³Ý
 çñ³íáóÝùÝ»ñ:
 ²ÙÝ Ñçí³Ý¹áóÃÙáóÝÝ»ñç ó³ÝÍÁ, áñáÝó ³éÍ³ÙáóÃÙ³Ý ¹»áùáóÙ ³ÝÓÁ áç
 Í³ñáÕ
 »ñ»É³ áñ¹».ñ»É, Ýñ³Ý ÁÝ¹áóÝ»É ÈÝ³Ù³Í³ÉáóÃÙ³Ý (Ñá.³μ³ñóáóÃÙ³Ý),
 ÁÝ¹áóÝ»É
 ÁÝí³Ýçù ¹³uíç³ñ³íáóÃÙ³Ý Ñ³Ù³ñ, Ñ³uí³íáóÙ ; Ð³Ù³uí³Ýç Ð³Ýñ³á»íáóÃÙ³Ý
 Í³é³í³ñáóÃÙáóÝÁ.
 ç) ³ÙÝ ³ÝÓ³Ýó, áñáÝù áñ¹».ñÙ³Ý á³ÑçÝ ááóÝ»Ý ³ÙÝáçuç »Í³Ùáóí, áñÁ
 Í³á³Ñáíç áñ¹».ñíáÕ »ñ»É³Ùç Ýí³¼³.áóÙÝ Í»Ýu³á³Ù³ÝÝ»ñÁ.
 Á) ³ÙÝ ³ÝÓ³Ýó, áñáÝù ááóÝ»Ý Ùßí³Í³Ý μÝ³ÍáóÃÙ³Ý í³Ùñ, çÝáá»u Ý³»ó
 ³ÙÝáçuç μÝ³Í»Éç í³ñ³íáóÃÙáóÝ, áñÁ Ñ³Ù³á³í³uÈ³ÝáóÙ ; u³Ýçí³ñ³Í³Ý »ó
 í»ÈÝçÍ³Í³Ý u³ÑÙ³Ý¹Í³Í á³Ñ³ÝçÝ»ñçÝ.
 Ă) áñ¹».ñÙ³Ý á³ÑçÝ Ù³ñ¹áó ¹»Ù áóÕó¹Í³Í Í³Ù Ñ³u³ñ³Í³Í³Ý Í³ñ.ç »ó
 μ³ñáÙ³Í³ÝáóÃÙ³Ý ¹»Ù áóÕó¹Í³Í í³Ýñ Í³Ù ³é³ÝóÝ³á»u í³Ýñ Ñ³Ýó³.áñÍáóÃÙ³Ý
 Ñ³Ù³ñ
 ¹³í³í³íáóÃÙáóÝ áóÝ»óáó ³ÝÓ³Ýó:
 2. ²ÙáóuÝáóÃÙ³Ý Ù»ç ä.íÝíáó ³ÝÓçÝù á»Ý Í³ñáÕ Ñ³Ù³í»ó áñ¹».ñ»É
 Ùç»óÝáóÙÝ »ñ»É³ÙçÝ:
 3. Øç»óÝáóÙÝ »ñ»É³ÙçÝ Ùç³Á³Ù³Ý³í áñ¹».ñ»É ó³ÝÍ³óáó Ùç ù³Ýç ³ÝÓ³Ýó
 ³éÍ³ÙáóÃÙ³Ý ¹»áùáóÙ Ý³È³á³ííáóÃÙ³Ý çñ³íáóÝù íñíáóÙ ; »ñ»É³Ùç
 ³½.³í³ÝÝ»ñçÝ
 »ó ÈáñÁ ÍÝáÕÝ»ñçÝ, ³ÙÝ á³ÙÙ³Ýáí, áñ Íá³Ñá³Ýí»Ý uáóÙÝ Ñá¹í³Íç 1-çÝ
 (μ³ó³éáóÃÙ³Ùμ "ç" »ó "Á" Í»í»ñç) »ó 2-ñ¹ Ù³u»ñáí Ý³È³í»u¹³Í
 á³Ñ³ÝçÝ»ñÝ áó
 áñ¹».ñíáÕ »ñ»É³Ùç ß³Ñ»ñÁ:
 (116-ñ¹ Ñá¹í³ÍÁ ÷á÷. 08.07.05 ÐO-144-Ù oñ»Ýù)

Ðà,ì²Ì 117. àð,°¶ðàòÆ °ì àð,°¶ðìàò °ð°È²ÚÆ ØÆæ°ì î²ðÆø²ÚÆÛ
 î²ð´°ðàòÁÙàòÛÀ

1. ²ÙáóuÝáóÃÙ³Ý Ù»ç ä.íÝíáó áñ¹».ñáóç »ó áñ¹».ñíáó »ñ»É³Ùç
 í³ñçù³ÙçÝ
 í³ñμ»ñáóÃÙáóÝÁ á»íù ; ÉçÝç í³uÝáóÃ í³ñáóó áã á³í³u:
 2. °ñ»É³ÙçÝ ÈáñÁ Ñáñ (ÈáñÁ Ùáñ) ÍáÕÙçó áñ¹».ñ»Éç uáóÙÝ Ñá¹í³Íç
 1-çÝ
 Ù³uáí u³ÑÙ³Ý¹Í³Í í³ñçù³ÙçÝ í³ñμ»ñáóÃÙ³Ý u³ÑÙ³Ý³÷³ÍáóÙ áç Ý³È³í»u¹áóÙ:

Ðà,ì²Ì 118. °ð°È²ÚÆÛ àð,°¶ð°Èàò Ð²Ø²ð ÌÙàòÛ°ðÆ Ð²Ø²ò²ÙÙáòÃÙáóÙÀ

1. °ñ»É³ÙçÝ áñ¹».ñ»Éáó Ñ³Ù³ñ ³ÝÑñ³Á»ßí ; Ýñ³ ÍÝáÕÝ»ñç .ñ³íáñ

Ñ³Ù³Ó³ÙÝáõÃÛáõÝÁ: ²Ýã³÷³Ñ³u ÍÝáõÝ»ñç »ñ»Ë³ÙçÝ áñ¹»·ñ»Éçu ³ÝÑñ³Á»ßi ¿
 Ý³»õ
 Ýñ³Ýó ÍÝáõÝ»ñç Ì³Ù ËÝ³Ù³Ì³ÉÝ»ñç (Ñá·³µ³ñóáõÝ»ñç) Ñ³Ù³Ó³ÙÝáõÃÛáõÝÁ,
 ÇuÍ
 ÍÝáõÝ»ñç Ì³Ù ËÝ³Ù³Ì³Éç (Ñá·³µ³ñóáõç) µ³ó³Ì³ÙáõÃÛáõÝ ¹»àùáõÙ`
 ËÝ³Ù³Ì³ÉáõÃÛáõÝ
 »õ Ñá·³µ³ñóáõÃÛáõÝ Ù³ñÙÝç Ñ³Ù³Ó³ÙÝáõÃÛáõÝÁ:
 °ñ»Ë³ÙçÝ áñ¹»·ñ»Éáõ Ñ³Ù³ñ ÍÝáõÝ»ñç Ñ³Ù³Ó³ÙÝáõÃÛáõÝÁ à»iù ¿
 ³ñi³Ñ³Ùiíç
 ¹çÙáõÙáí` Ñ³uì³ií³Í Ýáí³ñ³i³Ý Ì³ñ·áí Ì³Ù ³ÙÝ Ì³½Ù³i»ñáõÃÛáõÝ Õ»i³i³ñç
 ÌáõÙçó, áñi»õ ·iÝiáõÙ ¿ ³é³Ýó ÍÝáõ³i³Ý ËÝ³Ùùç ÙÝ³ó³Í »ñ»Ë³Ý, çÝáá»u
 Ý³»õ
 Ñ³Ù³Ó³ÙÝáõÃÛáõÝÁ Ì³ñáõ ¿ ³ñi³Ñ³Ùií»É ³ÝÙçç³i³Ýáñ»Ý ¹³i³ñ³ÝáõÙ
 áñ¹»·ñ³Ý
 ¹³ñáõÙÃç Á³Ù³Ý³i:
 2. ÌÝáõÝ»ñÁ Ì³ñáõ »Ý Ñ»i í»ñóÝ»É »ñ»Ë³ÙçÝ áñ¹»·ñ»Éáõ Ñ³Ù³ñ çñ»Ýó
 ií³Í
 Ñ³Ù³Ó³ÙÝáõÃÛáõÝÁ ÙçÝã»õ Ýñ³Ý áñ¹»·ñ»Éáõ Ù³uçÝ ¹³i³ñ³Ýç í×çéÝ óñçÝ³i³Ý
 áõÃç
 Ù»ç ÙiÝ»ÉÁ:
 3. ÌÝáõÝ»ñÁ Ì³ñáõ »Ý Ñ³Ù³Ó³ÙÝáõÃÛáõÝ í³É »ñ»Ë³ÙçÝ áñ¹»·ñ»Éáõ
 áñáß³iç
 ³Ýóç ÌáõÙçó Ì³Ù ³é³Ýó Ýß»Éáõ áñáß³iç ³Ýóç: °ñ»Ë³ áñ¹»·ñ»Éáõ Ñ³Ù³ñ
 Ñ³Ù³Ó³ÙÝáõÃÛáõÝÁ Ì³ñáõ ¿ iñi»É Ùç³ÙÝ »ñ»Ë³Ùç ÍÝi»Éáõó Ñ»iá:
 (118-ñ¹ Ñá¹i³ÍÁ ÷á÷. 08.07.05 ÐO-144-Û óñ»Ýù)

Ðà,ì²ì 123. àð,°¶ðì²ì °ð°Ê²ÚÆ ²ÜàðÜÀ, Ð²Úð²ÜàðÜÀ, °ì ²¼¶²ÜàðÜÀ

1. áñ¹»·ñi³Í »ñ»Ë³Ùç Ñ³Ù³ñ Ì³ñáõ ¿ á³Ñá³Ýi»É Ýñ³ ³ÝáõÝÁ,
 Ñ³Ùñ³ÝáõÝÁ »õ ³½·³ÝáõÝÁ:
 2. áñ¹»·ñi³Í »ñ»Ë³Ùç Ñ³Ùñ³ÝáõÝÁ áñáßiáõÙ ¿ áñ¹»·ñáõç ³ÝáõÝáí, »Ã»
 áñ¹»·ñáõÁ iõ³Ù³ñ¹ ¿, çuÍ »ñ»Ë³Ý ÍÝáç ÌáõÙçó áñ¹»·ñi»Éçu` Ýñ³ ÌáõÙçó
 áñá»u áñ¹»·ñi³Í »ñ»Ë³Ùç Ñ³Ùñ Ýßi³Í ³Ýóç ³ÝáõÝáí:
 3. áñ¹»·ñáõç ËÝ¹ñ³Ýùáí áñ¹»·ñi³Í »ñ»Ë³ÙçÝ iñiáõÙ ¿ áñ¹»·ñáõç
 ³½·³ÝáõÝÁ, çÝáá»u Ý³»õ Ýñ³ Ýß³Í ³ÝáõÝÁ:
 4. °Ã» áñ¹»·ñáõ ³ÙáõuçÝÝ»ñç ³½·³ÝáõÝÝ»ñÁ Ì³ñµ»ñ »Ý, áñ¹»·ñáõ
 ³ÙáõuçÝÝ»ñç Ñ³Ù³Ó³ÙÝáõÃÛáõÝµ áñ¹»·ñi³Í »ñ»Ë³ÙçÝ iñiáõÙ ¿ Ýñ³Ýóçó Ù»iç
 ³½·³ÝáõÝÁ:
 5. ²ÜáõuÝáõÃÛáõÝ Ù»ç ã·iÝiáõ ³Ýóç ÌáõÙçó »ñ»Ë³ áñ¹»·ñ»Éçu Ýñ³
 ËÝ¹ñ³Ýùáí áñ¹»·ñi³Í »ñ»Ë³Ùç Ñáñ (Ùáñ) ³½·³ÝáõÝÁ, ³ÝáõÝÁ »õ Ñ³Ùñ³ÝáõÝÁ
 ÍÝÝ¹ç à»i³i³Ý ·ñ³ÝóÙ³Ý ·ñùáõÙ ·ñ³éiáõÙ »Ý ³Ù¹ ³Ýóç (áñ¹»·ñáõç)
 óáõóáõÙáí:
 6. î³uÁ Ì³ñçÝ Éñ³ó³Í áñ¹»·ñi³Í »ñ»Ë³Ùç ³Ýi³Ý, Ñ³Ùñ³Ýi³Ý »õ
 ³½·³Ýi³Ý
 ÷á÷áÉáõÙ Ì³ñáõ ¿ Ì³i³ñi»É Ùç³ÙÝ Ýñ³ Ñ³Ù³Ó³ÙÝáõÃÛáõÝµ, µ³óç uáõÙÝ
 óñ»Ýu·ñùç 121-ñ¹ Ñá¹i³Íç 2-ñ¹ Ù³uáí Ý³Ë³i»u¹³Í ¹»àù»ñçó:
 7. áñ¹»·ñi³Í »ñ»Ë³Ùç ³Ýi³Ý, Ñ³Ùñ³Ýi³Ý »õ ³½·³Ýi³Ý ÷á÷áÉÙ³Ý Ù³uçÝ
 ÝßiáõÙ ¿ Ýñ³ áñ¹»·ñ³Ý Ù³uçÝ ¹³i³ñ³Ýç í×çç Ù»ç:

Ðà,ì²ì 124. àð,°¶ðìàò °ð°Ê²ÚÆ ÌÛÜ,Ú²Ü Á²ð²Ü²îÆ °ì ÌÛÜ,Ú²Ü Ì²ÚðÆ

1. àñ¹»·ñÛ³Ý ·³ÖïÝÇùÝ ³á³Ñáí»Éáö Ñ³Û³ñ áñ¹»·ñáÖÇ ÈÝ¹ñ³Ýùáí ï³ñáÖ »Ý ÷á÷áÈí»É áñ¹»·ñíáÖ »ñ»È³ÛÇ ÍÝÝ¹Û³Ý Á³Û³Ý³İÁ, µ³Ûó áá ³í»ÉÇ, ù³Ý »ñ»ù ³ÛÇu, ÇÝää»u Ý³»ö Ýñ³ ÍÝÝ¹Û³Ý ï³ÛñÁ:
 àñ¹»·ñí³Í »ñ»È³ÛÇ ÍÝÝ¹Û³Ý Á³Û³Ý³İÇ ÷á÷áÈáöÛ ÁáöÛÈ³íñíáöÛ ¿ ÛÇ³ÛÝ ÛÇÝä»ö Û»İ ï³ñ»İ³Ý »ñ»È³ÛÇ áñ¹»·ñ»ÉÇu:
 2. àñ¹»·ñí³Í »ñ»È³ÛÇ ÍÝÝ¹Û³Ý Á³Û³Ý³İÇ »ö (İ³Û) ï³ÛñÇ ÷á÷áÈÛ³Ý Û³uÇÝ ÝßíáöÛ ¿ Ýñ³Ý áñ¹»·ñ»Éáö Û³uÇÝ ¹³í³ñ³ÝÇ í×éÇ Û»Ç:

Government Resolution 209N

<i>Համարը N 209-Ն</i>	<i>Տեսակը Մայր</i>
<i>Տիպը Որոշում</i>	<i>Կարգավիճակը Գործում է</i>
<i>Սկզբնաղբյուրը ՀՀՊՏ 21.03.07./16(540) Հոդ.351</i>	<i>Ընդունման վայրը Երևան</i>
<i>Ընդունող մարմինը ՀՀ կառավարություն</i>	<i>Ընդունման ամսաթիվը 01.02.2007</i>
<i>Ստորագրող մարմինը ՀՀ Վարչապետ</i>	<i>Ստորագրման ամսաթիվը 03.03.2007</i>
<i>Վավերացնող մարմինը ՀՀ Նախագահ</i>	<i>Վավերացման ամսաթիվը 10.03.2007</i>
<i>Ուժի մեջ մտնելու ամսաթիվը 31.03.2007</i>	<i>Ուժը կորցնելու ամսաթիվը</i>

ՀՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄԸ ԵՐԵՎԱՆԵՐ ՈՐԴԵԳՐԵԼ ՑԱՆԿԱՑՈՂ ԱՆՁԱՆՑ ՀԱՇՎԱՌՄԱՆ ԿԱՐԳԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

«Վավերացնում եմ»
Հայաստանի Հանրապետության
Նախագահ Ռ. Քոչարյան
10 մարտի 2007 թ.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

1 փետրվարի 2007 թվականի N 209-Ն

ԵՐԵՒԱՆԵՐ ՈՐԴԵԳՐԵԼ ՑԱՆԿԱՑՈՂ ԱՆՁԱՆՑ ՀԱՇՎԱՌՄԱՆ ԿԱՐԳԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Համաձայն Հայաստանի Հանրապետության ընտանեկան օրենսգրքի 114-րդ հոդվածի 2-րդ մասի՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը **որոշում է**.

1. Հաստատել երեխաներ որդեգրել ցանկացող անձանց հաշվառման կարգը՝ համաձայն հավելվածի:
2. Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարին՝ 6-ամսյա ժամկետում հաստատել Հայաստանի Հանրապետության տարածքում բնակվող՝ երեխաներ որդեգրել ցանկացող Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիների կենսապայմանների ուսումնասիրության կարգը, կենսապայմանների ուսումնասիրության մասին ակտի ձևը, որդեգրողի թեկնածուների հաշվառման մատյանների, որդեգրողի թեկնածուի անձնական քարտի և որպես որդեգրողի թեկնածու հաշվառվելու համար դիմումի ձևերը:
3. Ուժը կորցրած ճանաչել Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2000 թվականի փետրվարի 12-ի «Երեխայի որդեգրման կարգը հաստատելու մասին» N 64 որոշմամբ հաստատված երեխայի որդեգրման կարգի 2, 4, 5, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23 և 24-րդ կետերը:
4. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը:

**Հայաստանի Հանրապետության
վարչապետ**

Ա. Մարգարյան

2007 թ. մարտի 3
Երևան

Հավելված
ՀՀ կառավարության 2007 թվականի
փետրվարի 1-ի N 209-Ն որոշման

Կ Ա Ր Գ

ԵՐԵՒԱՆԵՐ ՈՐԴԵԳՐԵԼ ՑԱՆԿԱՑՈՂ ԱՆՁԱՆՑ ՀԱՇՎԱՌՄԱՆ

I. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Սույն կարգով սահմանվում են Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի հանդիսացող երեխա որդեգրելու ցանկություն ունեցող Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիների, օտարերկրյա քաղաքացիների և քաղաքացիություն չունեցող անձանց, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության սահմաններից դուրս բնակվող Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիների հաշվառման հետ կապված հարաբերությունները:
2. Որդեգրողներ կարող են լինել չափահաս անձինք՝ բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետության ընտանեկան օրենսգրքի 116-րդ հոդվածի 1-ին մասի «ա»-«թ» կետերով նախատեսված անձանց:
3. Որդեգրումը կատարվում է երեխա որդեգրել ցանկացող այն անձի կամ ամուսինների՝ դատարան ներկայացրած դիմումի հիման վրա, ովքեր սույն կարգին համապատասխան հաշվառված են որպես որդեգրողի թեկնածու:
4. Եթե երեխա որդեգրել ցանկացող անձը կամ ամուսիններն ունեն նախապես ընտրած՝ որդեգրման ենթակա երեխա, որի կապակցությամբ առկա է երեխայի ծնողների գրավոր համաձայնությունը, ապա դրա մասին նշվում է դիմումում:
5. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի հանդիսացող երեխա որդեգրել ցանկացող Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիների որդեգրման հնարավորության մասին եզրակացությունը տալիս են Հայաստանի Հանրապետության մարզպետարանները (Երևանի քաղաքապետարանը):
6. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի հանդիսացող երեխա որդեգրել ցանկացող Հայաստանի

Հանրապետության քաղաքացիների հաշվառումն իրականացնում են Հայաստանի Հանրապետության մարզպետարանները (Երևանի քաղաքապետարանը):

7. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի հանդիսացող երեխա որդեգրել ցանկացող օտարերկրյա քաղաքացիների և քաղաքացիություն չունեցող անձանց, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության սահմաններից դուրս բնակվող Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիների որդեգրման հնարավորության մասին եզրակացությունը տալիս է որդեգրման հարցերով զբաղվող հանրապետական հանձնաժողովը (այսուհետ՝ հանրապետական հանձնաժողով), որի կազմում ի պաշտոնե ընդգրկվում են Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարը (հանձնաժողովի նախագահ), Հայաստանի Հանրապետության առողջապահության նախարարը, Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարը, Հայաստանի Հանրապետության կրթության և գիտության նախարարը, Հայաստանի Հանրապետության արտաքին գործերի նախարարի տեղակալը, Հայաստանի Հանրապետության պաշտպանության նախարարի տեղակալը, Հայաստանի Հանրապետության ոստիկանության պետը, Հայաստանի Հանրապետության կառավարության աշխատակազմի համապատասխան կառուցվածքային ստորաբաժանման ղեկավարը (հանձնաժողովի քարտուղար):

Հանրապետական հանձնաժողովի անհատական կազմը և կանոնադրությունը հաստատում է Հայաստանի Հանրապետության վարչապետը:

8. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի հանդիսացող երեխա որդեգրել ցանկացող օտարերկրյա քաղաքացիների և քաղաքացիություն չունեցող անձանց, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության սահմաններից դուրս բնակվող Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիների հաշվառումն իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարությունը:

9. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի հանդիսացող երեխա որդեգրել ցանկացող Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիների կենտրոնացված հաշվառումն իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարությունը:

10. Եթե երեխա որդեգրելու ցանկություն ունեն ամուսինները, ապա երկուսն էլ հաշվառվում են որպես որդեգրողի թեկնածուներ:

II. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻ ՀԱՆԴԻՍԱՑՈՂ ԵՐԵՒՄ ՈՐԴԵԳՐԵԼ ՑԱՆԿԱՑՈՂ՝ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔՈՒՄ ԲՆԱԿՎՈՂ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻ ՀԱՇՎԱՌՈՒՄԸ

11. Հայաստանի Հանրապետության տարածքում բնակվող Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիները որպես որդեգրողի թեկնածու հաշվառվելու նպատակով անձամբ կամ լիազորված անձի միջոցով դիմում են իրենց բնակության վայրի մարզպետարան (Երևանի քաղաքապետարան):

12. Դիմումին կից ներկայացվում են հետևյալ փաստաթղթերը՝

- 1) անձնագրի պատճեն,
- 2) բնակարանային պայմանների և ընտանիքի կազմի մասին տեղեկանք՝ տրված բնակության վայրից,
- 3) զբաղեցրած պաշտոնի և աշխատավարձի մասին (եթե աշխատում է) տեղեկանք՝ տրված աշխատավայրից,
- 4) անձի պատշաճ վարքագծի մասին անձնական երաշխավորություն՝ տրված առնվազն երեք անձանց կամ կազմակերպության կողմից,
- 5) Հայաստանի Հանրապետության հարկային օրենսդրությանը համապատասխան տրված եկամուտների վերաբերյալ հայտարարագիր կամ հարկերի և այլ պարտադիր վճարումների մասին տեղեկանք,
- 6) բժշկական փաստաթուղթ այն մասին, որ երեխա որդեգրել ցանկացող անձը չի տառապում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2005 թվականի մայիսի 5-ի N 517-Ն որոշմամբ հաստատված ցանկում ներառված հիվանդություններից որևէ մեկով,
- 7) ամուսնության վկայականի պատճեն (եթե ամուսնացած է),
- 8) երեխայի՝ ամուսիններից մեկի կողմից որդեգրման դեպքում մյուս ամուսնու գրավոր համաձայնությունը,

բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ամուսինները դադարեցրել են ամուսնական հարաբերությունները, մեկ տարվանից ավելի համատեղ չեն ապրում, և մյուս ամուսնու բնակության վայրն անհայտ է,

9) տեղեկանք որդեգրման պահին մարդու դեմ կամ հասարակական կարգի և բարոյականության դեմ ուղղված ծանր կամ առանձնապես ծանր հանցագործության համար դատվածության բացակայության մասին:

Դիմումում նշվում են որդեգրման ենթակա երեխայի մասին տվյալները՝ տարիքը, սեռը, երեխաների թիվը, ինչպես նաև անձի կամ ամուսինների համաձայնությունը կենսապայմանների ուսումնասիրության նպատակով տնային այցելություն կատարելու մասին:

Եթե երեխա որդեգրել ցանկացող Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացին ունի նախապես ընտրած՝ որդեգրման ենթակա երեխա, որի կապակցությամբ առկա է ծնողների կամ միակ ծնողի գրավոր համաձայնությունը, ապա նա դրա մասին նշում է իր դիմումում:

13. Մարզպետարանը (Երևանի քաղաքապետարանը) սույն կարգի 11-րդ կետով նախատեսված դիմումը և 12-րդ կետով նախատեսված փաստաթղթերն ստանալուց հետո մեկամսյա ժամկետում կատարում է այդ անձի կենսապայմանների ուսումնասիրություն և կազմում համապատասխան եզրակացություն:

14. Մարզպետարանը (Երևանի քաղաքապետարանը) քաղաքացուց ստացված բոլոր անհրաժեշտ փաստաթղթերի և անձի կենսապայմանների ուսումնասիրության մասին ակտի հիման վրա՝ երեխա որդեգրել ցանկացող անձին տալիս է որդեգրման հնարավորության մասին եզրակացություն (ուժի մեջ է մեկ տարվա ընթացքում) և դրական եզրակացության հիման վրա հաշվառում է որպես որդեգրողի թեկնածու, տվյալները գրանցում է հաշվառման մատյանում և լրացնում որդեգրողի թեկնածուի անձնական քարտ (երկու օրինակից):

15. Հաշվառման վերցված յուրաքանչյուր որդեգրողի թեկնածուի համար ստեղծվում է հաշվառման գործ, որում պահվում են փաստաթղթերը: Հաշվառման գործերի համարները պետք է համընկնեն հաշվառման մատյանում գրանցված որդեգրողի թեկնածուների հաշվառման դիմաց նշված համարներին: Երեխա որդեգրելուց կամ որդեգրման հնարավորության մասին եզրակացության ժամկետը լրանալուց հետո գործերը պահվում են Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով և ժամկետով:

16. Երեխա որդեգրել ցանկացող անձի կողմից սույն կարգի 12-րդ կետով նախատեսված փաստաթղթերը ոչ լրիվ ներկայացնելու, դրանցում սխալ տեղեկություններ հայտնաբերելու դեպքում մարզպետարանը (Երևանի քաղաքապետարանը) դիմողին առաջարկում է հնգօրյա ժամկետում լրացնել պահանջվող փաստաթղթերը կամ ուղղել ներկայացվող փաստաթղթերում առկա սխալները:

17. Երեխա որդեգրել ցանկացող անձի կողմից սույն կարգի 16-րդ կետով սահմանված ժամկետում պահանջվող փաստաթղթերի չլրացման կամ ներկայացվող փաստաթղթերում առկա սխալների չուղղման կամ ներկայացված փաստաթղթերում կեղծ տեղեկությունների հայտնաբերման դեպքում, ինչպես նաև անձի կենսապայմանների ուսումնասիրության հիման վրա մարզպետարանը (Երևանի քաղաքապետարանը) տալիս է երեխայի որդեգրման հնարավորության մասին բացասական եզրակացություն և դրա մասին հնգօրյա ժամկետում գրավոր տեղեկացնում է դիմողին: Դիմողը երեխայի որդեգրման հնարավորության մասին բացասական եզրակացությունը կարող է բողոքարկել դատական կարգով:

18. Մարզպետարանը (Երևանի քաղաքապետարանը) անձնական քարտի մեկ օրինակը և սույն կարգի 12-րդ կետով նախատեսված փաստաթղթերի պատճենները հաշվառման պահից եռօրյա ժամկետում փոխանցում է Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն՝ կենտրոնացված հաշվառում իրականացնելու նպատակով:

19. Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարությունը մարզպետարանից (Երևանի քաղաքապետարանից) ստացված անձնական քարտում նշված տեղեկությունների հիման վրա որդեգրողի թեկնածուին վերցնում է կենտրոնացված հաշվառման:

20. Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարությունը եռօրյա ժամկետում որդեգրողի թեկնածուի կենտրոնացված հաշվառման մասին տեղեկացնում է մարզպետարանին (Երևանի քաղաքապետարանին), որը դրա մասին եռօրյա ժամկետում տեղեկացնում է որդեգրողի թեկնածուին:

21. Որդեգրողի թեկնածուն հաշվառումից հանվում է՝

1) իր դիմումի համաձայն.

- 2) դրական եզրակացության մեկ տարին լրանալու դեպքում.
- 3) երեխայի որդեգրման դեպքում (եթե որդեգրել է իր դիմումում նշված թվով երեխա).
- 4) Հայաստանի Հանրապետության սահմաններից դուրս բնակություն հաստատելու դեպքում.
- 5) Հայաստանի Հանրապետության ընտանեկան օրենսգրքի 116-րդ հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված հիմքերից որևէ մեկի առաջացման դեպքում:

III. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻ ՀԱՆՐԻՍԱՑՈՂ ԵՐԵԽԱ ՈՐԴԵԳՐԵԼ ՑԱՆԿԱՑՈՂ ՕՏԱՐԵՐԿՐՅԱ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻ ԵՎ ՔԱՂԱՔԱՑԻՈՒԹՅՈՒՆ ՉՈՒՆԵՑՈՂ ԱՆՁԱՆՑ, ԻՆՉՊԵՍ ՆԱԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍԱՀՄԱՆՆԵՐԻՑ ԴՈՒՐՍ ԲՆԱԿՎՈՂ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻ ՀԱՇՎԱՌՈՒՄԸ

22. Օտարերկրյա քաղաքացիները, քաղաքացիություն չունեցող անձինք, Հայաստանի Հանրապետության սահմաններից դուրս բնակվող Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիները՝ որպես որդեգրողի թեկնածու հաշվառվելու նպատակով անձամբ կամ լիազորված անձի, կամ տվյալ պետությունում Հայաստանի Հանրապետության դիվանագիտական ներկայացուցչության, կամ հյուպատոսական ծառայության միջոցով դիմում են հանրապետական հանձնաժողով՝ ներկայացնելով սույն կարգի 12-րդ կետով նախատեսված փաստաթղթերը, ինչպես նաև իրենց բնակության երկրի իրավասու մարմնի թույլտվությունը կամ երաշխավորագիրը Հայաստանի Հանրապետությունում որպես որդեգրողի թեկնածու հաշվառվելու վերաբերյալ, որդեգրողի թեկնածուի կենսապայմանների ուսումնասիրության մասին ակտը և հետագայում որդեգրված երեխայի կյանքի պայմանների նկատմամբ վերահսկողության պարտավորության մասին տեղեկանքը՝ տրված իրենց երկրի իրավասու մարմնի կողմից:

23. Օտարերկրյա քաղաքացիները, քաղաքացիություն չունեցող անձինք, Հայաստանի Հանրապետության սահմաններից դուրս բնակվող Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիները սույն կարգի 12-րդ կետի 2-րդ, 3-րդ և 4-րդ ենթակետերով նախատեսված փաստաթղթերում նշված տեղեկությունները կարող են ներկայացնել տվյալ երկրի իրավասու մարմնի կողմից հաստատված՝ որդեգրողի թեկնածուի կենսապայմանների ուսումնասիրության մասին ակտով:

24. Օտարերկրյա քաղաքացիները, քաղաքացիություն չունեցող անձինք, Հայաստանի Հանրապետության սահմաններից դուրս բնակվող Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիները որդեգրման համար անհրաժեշտ փաստաթղթերը հանրապետական հանձնաժողով ներկայացնում են բնագրով՝ Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերով սահմանված կարգով և Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով վավերացված՝ հայերեն թարգմանությամբ:

25. Եթե երեխա որդեգրել ցանկացող օտարերկրյա քաղաքացիները, քաղաքացիություն չունեցող անձինք, Հայաստանի Հանրապետության սահմաններից դուրս բնակվող Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիները համապատասխան փաստաթղթերը հանրապետական հանձնաժողով ներկայացրել են լիազորված անձի միջոցով, ապա ներկայացվող փաստաթղթերի հետ միասին պետք է ներկայացվի նաև իրենց կողմից այդ անձին տրված՝ իրավասու մարմնի կողմից հաստատված լիազորագիրը:

26. Հանրապետական հանձնաժողովն օտարերկրյա քաղաքացիներից, քաղաքացիություն չունեցող անձանցից, Հայաստանի Հանրապետության սահմաններից դուրս բնակվող Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիներից բոլոր անհրաժեշտ փաստաթղթերն ստանալուց հետո դիմում է Հայաստանի Հանրապետության արտաքին գործերի նախարարություն՝ փաստաթղթերի հավաստիությունը պարզելու նպատակով:

27. Հանրապետական հանձնաժողովը դիմումն ստանալուց հետո մեկամսյա ժամկետում օտարերկրյա քաղաքացիներից, քաղաքացիություն չունեցող անձանցից, Հայաստանի Հանրապետության սահմաններից դուրս բնակվող Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիներից ստացված փաստաթղթերի ուսումնասիրության և Հայաստանի Հանրապետության արտաքին գործերի նախարարությունից ստացված համապատասխան տեղեկանքի հիման վրա տալիս է երեխայի որդեգրման հնարավորության մասին եզրակացություն, որն ուժի մեջ է մեկ տարվա ընթացքում:

28. Հանրապետական հանձնաժողովը երեխայի որդեգրման հնարավորության մասին դրական եզրակացություն ստացած յուրաքանչյուր որդեգրողի թեկնածուի համար ստեղծում է գործ, որում պահվում են սույն կարգի 12-րդ և 22-րդ կետերով նախատեսված փաստաթղթերի բնօրինակները և դրանց հայերեն մեկ օրինակը: Երեխայի որդեգրումից հետո փաստաթղթերը պահվում են Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով և ժամկետով:

29. Սույն կարգի 12-րդ և 22-րդ կետերով նախատեսված փաստաթղթերը ոչ լրիվ ներկայացնելու, դրանցում սխալ տեղեկությունների հայտնաբերման դեպքում հանրապետական հանձնաժողովն առաջարկում է դիմողին մեկամսյա ժամկետում լրացնել պահանջվող փաստաթղթերը կամ ուղղել ներկայացվող փաստաթղթերում առկա սխալները:

30. Հանրապետական հանձնաժողովը սույն կարգի 29-րդ կետով սահմանված ժամկետում պահանջվող փաստաթղթերի չլրացման կամ ներկայացվող փաստաթղթերում առկա սխալների չուղղման կամ ներկայացված փաստաթղթերում կեղծ տեղեկությունների հայտնաբերման դեպքում, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության արտաքին գործերի նախարարության կողմից տրված տեղեկանքի հիման վրա տալիս է երեխայի որդեգրման հնարավորության մասին բացասական եզրակացություն:

31. Հանրապետական հանձնաժողովը երեխայի որդեգրման հնարավորության մասին բացասական եզրակացության մասին մեկշաբաթյա ժամկետում գրավոր տեղեկացնում է դիմողին: Դիմողը երեխայի որդեգրման հնարավորության մասին բացասական եզրակացությունը կարող է բողոքարկել դատական կարգով:

32. Հանրապետական հանձնաժողովը երեխայի որդեգրման հնարավորության մասին դրական եզրակացության մեկ օրինակը, անձի կամ ամուսինների կողմից ներկայացված դիմումը և սույն կարգի 12-րդ ու 22-րդ կետերով նախատեսված փաստաթղթերի հայերեն մեկ օրինակը եռօրյա ժամկետում փոխանցում է Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն՝ հաշվառում իրականացնելու նպատակով:

33. Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարությունը հանրապետական հանձնաժողովից ստացված փաստաթղթերի հիման վրա երեխա որդեգրելու համար դիմած անձին եռօրյա ժամկետում հաշվառում է որպես որդեգրողի թեկնածու:

Հաշվառման վերցված յուրաքանչյուր որդեգրողի թեկնածուի (ամուսինների) համար ստեղծվում է հաշվառման գործ, որում պահվում են փաստաթղթերը: Հաշվառման գործերի համարները պետք է համընկնեն հաշվառման մատյանում գրանցված որդեգրողի թեկնածուների հաշվառման դիմաց նշված համարներին: Երեխա որդեգրելուց կամ երեխայի որդեգրման հնարավորության մասին եզրակացության ժամկետը լրանալուց հետո փաստաթղթերը պահվում են Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով և ժամկետով:

34. Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարությունը եռօրյա ժամկետում որդեգրողի թեկնածուի հաշվառման մասին տեղեկացնում է հանրապետական հանձնաժողովին, որը դրա մասին եռօրյա ժամկետում տեղեկացնում է որդեգրողի թեկնածուին:

35. Որդեգրողի թեկնածուն հաշվառումից հանվում է սույն կարգի 21-րդ կետով (բացառությամբ նույն կետի 4-րդ ենթակետի) նախատեսված դեպքերում, ինչպես նաև իր մշտական բնակության երկիրը փոխելու դեպքում:

**Հայաստանի Հանրապետության
կառավարության աշխատակազմի
ղեկավար-նախարար**

Մ. Թովույան

RA Civil Procedure Code

Քաղաքացիական դատավարության օրենսգիրք
**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՕՐԵՆՔԸ**

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՍԱԳՐՔՈՒՄ
ԼՐԱՑՈՒՄ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ**

Ընդունվել է 07.07.2005

Հոդված 1. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական դատավարության օրենսգիրքը (17 հունիսի 1998 թվականի) լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ 29¹ - րդ գլխով.

« ԳԼՈՒԽ 29¹ . ԵՐԵՒԱՅԻ ՈՐԴԵԳՐ ՄԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԳՈՐԾԵՐԻ ՎԱՐՈՒՅԹԸ

Հոդված 173¹ . Դիմում տալը

Երեխա որդեգրել ու վերաբերյալ դիմումը տրվում է որդեգրվող երեխայի բնակության վայրի (գտնվելու վայրի) քաղաքացիական գործեր քննող դատարան:

Հոդված 173² . Դիմումին առաջադրվող պահանջները

1. Դիմումում պետք է նշվեն՝

- 1) որդեգրել ցանկացող անձի (անձանց) ազգանունը, անունը, հայրանունը, բնակության վայրը.
- 2) որդեգրվող երեխայի ազգանունը, անունը, հայրանունը, ծննդյան ժամանակը եւ բնակության վայրը.
- 3) եթե որդեգրվող երեխան մինչեւ մեկ տարեկան է, ապա որդեգրել ցանկացող անձի (անձանց) ցանկության դեպքում նրա (նրանց) միջնորդությունը՝ որդեգրվող երեխայի ծննդյան ժամանակը փոփոխելու մասին.
- 4) որդեգրել ցանկացող անձի (անձանց) ցանկության դեպքում նրա (նրանց) միջնորդությունը՝ որդեգրվող երեխայի ազգանունը, անունը, հայրանունը, ծննդյան ժամանակը եւ վայրը փոփոխելու, իրեն (իրենց) որպես որդեգրվող երեխայի ծնող (ծնողներ) գրառելու մասին:

2. Դիմումին պետք է կցվեն՝

- 1) որդեգրել ցանկացող անձի (անձանց) անձը հաստատող փաստաթղթի պատճենը.
- 2) որդեգրել ցանկացող անձի (անձանց) ամուսնության վկայականի պատճենը, եթե որդեգրել ցանկացող անձը (անձինք) գտնվում է (են) ամուսնության մեջ.
- 3) երեխան ամուսիններից մեկի կողմից որդեգրվելու դեպքում որդեգրման համար մյուս ամուսնու գրավոր համաձայնությունը.

4) տասը տարին լրացած երեխայի համաձայնությունը: Եթե երեխան ապրել է որդեգրողի ընտանիքում եւ նրան համարում է իր ծնողը, ապա որդեգրումը բացառության կարգով կարող է կատարվել առանց որդեգրվող երեխայի համաձայնությունն ստանալու:

Որդեգրմանը երեխայի համաձայնությունը ի հայտ են բերում խնամակալության եւ հոգաբարձության մարմինները.

5) որդեգրվող երեխայի ծննդյան վկայականը (պատճենը).

6) առողջական վիճակի վերաբերյալ տեղեկանք.

7) որդեգրվող երեխայի կենտրոնացված հաշվառման մասին տեղեկանք.

8) խնամակալության (հոգաբարձության) տակ գտնվող երեխաների խնամակալների (հոգաբարձուների) գրավոր համաձայնությունը, ինչպես նաեւ խնամատար ընտանիքներում գտնվող երեխաների խնամատար ծնողների գրավոր համաձայնությունը.

9) որդեգրման իրավական հիմքերը հաստատող փաստաթղթեր՝ որդեգրվող երեխայի ծնողների կողմից գրավոր համաձայնություն՝ երեխային որդեգրման տալու մասին, ծնողի (ծնողների) մահվան վկայականը (վկայականները), ծնողին (ծնողներին) ծնողական իրավունքից զրկելու, ծնողներին անգործունակ, սահմանափակ գործունակ, անհայտ բացակայող կամ մահացած ճանաչելու մասին դատարանի վճռի պատճենը, երեխայի ընկեցիկ լինելու դեպքում՝ փաստը հաստատող տվյալներ.

10) անչափահաս ծնողների երեխային որդեգրելիս անհրաժեշտ է նաեւ նրանց ծնողների կամ խնամակալների (հոգաբարձուների) համաձայնությունը, իսկ ծնողների կամ խնամակալի (հոգաբարձուի) բացակայության դեպքում՝ խնամակալության եւ հոգաբարձության մարմնի համաձայնությունը.

11) Հայաստանի Հանրապետության կառավարության լիազորած մարմնի եզրակացությունը՝ որդեգրման հիմնավորվածության եւ այդ որդեգրումը որդեգրվող երեխայի շահերին համապատասխանելու մասին՝ նշելով որդեգրվող երեխայի եւ որդեգրողի (որդեգրողների) անձնական շփումների փաստի վերաբերյալ տեղեկություններ, ինչպես նաեւ բոլոր այն փաստաթղթերի պատճենները, որոնք որդեգրել ցանկացող անձը (անձինք) ներկայացրել են եզրակացությունը ստանալու համար.

12) Հայաստանի Հանրապետության տարածքում Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիների կողմից օտարերկրյա քաղաքացի երեխային որդեգրելիս սույն հոդվածի 1-ին մասի 1-10-րդ կետերով նախատեսված տեղեկությունները, ինչպես նաեւ երեխայի օրինական ներկայացուցչի եւ այն պետության իրավասու մարմնի համաձայնությունը, որի քաղաքացին է համարվում երեխան, ինչպես նաեւ որդեգրման համար տասը տարին լրացած երեխայի համաձայնությունը, եթե դա պահանջվում է նշված պետության օրենսդրությամբ.

13) Հայաստանի Հանրապետության տարածքում օտարերկրյա քաղաքացիների կամ քաղաքացիություն չունեցող անձի կողմից Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի երեխայի որդեգրելու դեպքում սույն հոդվածի 1-ին մասի 1-10-րդ կետերով նախատեսված փաստաթղթերը, ինչպես նաև օրենքով սահմանված կարգով տրված՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշմամբ նախատեսված նախնական համաձայնությունը:

Հոդված 173³ . Դիմումի քննությունը

Երեխաների որդեգրումը հաստատելու մասին գործերը դատարանը քննում է խնամակալության եւ հոգաբարձության մարմնի, որդեգրել ցանկացող անձի եւ տասնչորս տարին լրացած երեխայի պարտադիր մասնակցությամբ: Անհրաժեշտության դեպքում դատարանը գործի մասնակցությանը կարող է ներգրավել որդեգրվող երեխայի ծնողներին (ծնողին) կամ այլ օրինական ներկայացուցիչներին եւ այլ շահագրգիռ անձանց, ինչպես նաև տասը տարին լրացած որդեգրվող երեխային:

Երեխայի որդեգրման վերաբերյալ գործերը դատարանը քննում է դժն փակ դատական նիստում:

Հոդված 173⁴ . Դատարանի վճիռը

Դիմումի քննության արդյունքներով դատարանը կայացնում է վճիռ՝ որդեգրումը հաստատելու մասին:

Որդեգրվող երեխայի անվան, հայրանվան եւ ազգանվան, ծննդյան ժամանակի եւ (կամ) վայրի փոփոխման, որպես որդեգրված երեխայի ծնողներ գրառվելու անհրաժեշտության, ինչպես նաև որդեգրված երեխայի հարաբերությունները ծնողներից մեկի կամ մահացած ծնողի ազգականների հետ պահպանելու դեպքերում նշվում են որդեգրման մասին դատարանի վճռի մեջ:

Դատարանը որդեգրումը մերժում է՝

1) եթե ներկայացված փաստաթղթերը թերի են կամ կեղծ.

2) Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ նախատեսված այլ դեպքերում:

Դատարանի վճիռը, որով հաստատված է ճանաչվում երեխայի որդեգրումը, հիմք է քաղաքացիական կացության ակտերի գրանցման մարմինների կողմից պետական գրանցման համար:

Հոդված 173⁵ . Որդեգրումը վերացնելը

Որդեգրումը վերացնելու գործերի քննությունը եւ լուծումն իրականացվում են հայցային վարույթի կանոններով:»:

Հողված 2. Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակմանը հաջորդող տասներորդ օրվանից:

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՆԱԽԱԳԱՐ՝ Ռ. ՔՈԶԱՐՅԱՆ**

**04.08.2005
ՀՕ-163**